

VAIKKA OLEN LAPSI

Miksi en saa leikkiä
kun olen vielä lapsi?
Vaan aina mun täytyy kulkea
vain suru- ja kaihomielen.

Mullakin kyllä koti on
ja siskot, veikot ja vanhemmat
rakkaat,
vaan luonansa en olla saa,
kun puute ja kurjuus ahdistaa.

Vain hetken kodissain olla sain,
kun sairaaksi jouduin mailmalla.
Mistä en suojaa silloin saa,
vaan köyhän lapsi kadulle ajetaan.

Jouduin luokse lapsuustoverieni,
joiden joukossa on tunne huolta,
se ilo ei kauan kestänyt,
mailman tie jälleen on edessäni.

Tummaksi mieleni painui vain,
en voi enää iloinen olla.
Vaikka olen vasta hento lapsosen,
niin jo huolet on raskaat mulla.

Taas katus pitkin kuljeksin.
Mä vähäistä voimaani kauppaan.
Sen aina uudelleen kuulla saan:
Pois tieltä, rääsyläiset siit!

Vaan kerran se aika koittaa,
ei kauan siihen enää lie,
kun vapauden saamme lapsetkin,
eikä kotia tarvitse jättää.

Nouskaa kaikki lapsetkin
tätä vapauden aikaa vaatimaan,
että vihdoinkin aika se joutuisi,
jolloin vapauden aurinko hohtaa.
S. K.

EAST TAVAS, MICH.

Helmi-täti!

Tässä lähetän suomentamani runon, jos tämän voisi hyväksyä Toverittareen. Olen yhdentoista vuotias ja olen seitsemännessä luokassa koulussa. Täällä ei ole paljoa suomalaisia, eikä mitään yhteispyrintöjä voi olla, paitsi kirkko. (Se nyt ei ole oikeastaan yhteispyrinnöllinen paikka.) Tässä on runo, jonka suomensin:

Hyvä Yrjö Campbell.
Kirjottanut Henry W. Lonfellow.
Suomentanut Theodore Pensas.

Korkealla vuoristossa
ja laaksoin syvyydessä
Hyvä Yrjö Campbell vapaana ajoi pois.

Kaikki satuloitu, kaikki suitsitettu,
loistavia pukuja hän käyttää.
Kotiin tuli hänen hyvä ratsu orinsa,
mutta itse ei tullut koskaan.
Ulos tuli hänen äitinsä,
itkien niin surullisesti.

Ulos tuli hänen ihana morsiamensa,
valitellen niin raivoisesti.....
Kaikki satuloitu, kaikki suitsitettu.....
vahvaa helaa käyttää.
Kotiin tuli satula, mutta itse ei tullut koskaan.

Niittäni makaa vihreänä,
leikkaamatta vielä maissi viljani.
Jyväaittani ovat tyhjä, lapseni syntymättömät.....

Kaikki satuloitu, kaikki suitsitettu,
teräviä aseita hän käyttää.
Kotiin tuli satula, mutta itse ei tullut koskaan!

Hyvä pikku Theodor!

Sai tämä suomentamasi runo tilansa Toverittareessa, vaikka se ei ollutkaan meidän aatteemme mukainen ja siitä syystä oikein sopiva julkaista sosialistisessa lehdessä. Tämä runo itsessään lienee kaunis alkuperäisellä kielellä. Tämän kirjoittajan nimi on kirjallisuudessa hyvin tunnettu. Mutta runot, vaikka ne käännettäisi hyvinkin, eivät voi saada sitä muotoa enää käännettynä kuin ne alkunsa ovat, nimittäin sillä kielellä millä ne ovat kirjoitetut. Kun harjoittelee suomentamaan, niin olisi ehkä parempi, jos aloittaisi suorasanaisista kirjoituksista. Kun

ensikerran yrittä suomentaa Toverittaren lasten-osastoon, niin koeta valita aihe sellainen, ettei se ainakaan sodi meidän sosialistien periaatteita vastaan. Porvarilliseen kirjallisuudesta sellaista tosin on vaikea löytää, sillä pienimmässäkin ja viattomimmalla näyttävässäkin kertomuksessa, runossa tai missä tahansa porvarien painotuotteissa, aina aatteellinen puoli lyö meidän aatteitamme korville.

Mutta itsestään suomentamiseen harjoittelu on toinen juttu. Monikaan

suomalaisten vanhempien lapsi ei käsitä, että kielenkääntämisen taito on suuriarvoinen asia. Päinvastoin useat tämän maan suomalaiset lapset halveksivat vanhempiensa kieltä eivätkä tahdo oppia puhumaan sitä kunnollisesti, vielä vähemmän niin hyvin, että voisivat suomentaa jotakin.

Ole sinä toisille lapsille esimerkkinä ja yritä edelleen harjoitella kieltäitteesi, mutta koeta valita aiheet mahdollisimman hyvin tehdessäsi käännöstyötä. — Helmi-täti.

Työläiset ja koulut

Amerikassa on yleinen koulujärjestelmä työväenluokan vaatimuksesta.

Muutamia yleisiä kouluja oli jo silloin olemassa — lähes sata vuotta sitten — jolloin työläiset alkoivat agiteeraamaan, että vapaita kouluja olisi lisättävä siinä määrin, että ainakin alkeisopetuksen antaminen tulisi yleiseksi.

Mutta ne harvat koulut mitä silloin oli olemassa eivät läheskään riittäneet. Suurin osa lapsista sai kasvan alkuseksi lukuaittoina. Vanhemmat, jotka kykenivät maksamaan opetuksesta lähettivät lapsensa yksityisiin kouluihin. Se tietysti tarkoitti sitä, että hyvinvoipien ihmisten lapset saivat koulukasvatuksen, mutta köyhien lapset jäivät siinä ilman.

Se oli vuonna 1829, jolloin Philadelphian kaupungin ja kauntien työläisten nimittämä "työmiesten koulukasvatuskomitea" (Workingmen's Committee on Education) esitti lausuntonsa, jossa kehoitettiin lisäämään vapaita kouluja, että koulukasvatusmahdollisuus saataisiin ulotetuksi kaikille.

Vuonna 1830 New Yorkin "työmiesten puolueen" (Workingmen's Party) nimittämä opetuskomitea myöskin esitti lausuntonsa, jossa painostettiin "tasavaltalaista koulujärjestelmää".

Bostonin "työmiesten puolueen" taholta otettiin koulukysymys esille jatkuvasti samaan aikaan.

Suunnitelma vapaiden yleisten koulujen saamiseksi sai osakseen suuren määrän katkeraa vastustusta. Sen alkukauden parasittiset sanomalehdet julkaisivat toimituskirjoituksia tätä "radikaalista" ja "vaarallista" suunnitelmaa vastaan; nämä kirjoitukset olivat hyvin paljon sellaisia kuin ne sosialismivastaiset toimittajakirjoitukset, joita me saamme lukea kapitalistilehdistä tällä aikakaudella.

Sen alkuiset "tory"-lehdet keksivät kaikenlaisia enemmän tai vähemmän nerokkaita väitteitä koulujärjestelmää vastaan. Verotuksen väitettiin tapahtuvan kovin epätasaisesti. Sanottiin olevan kauhean asian kun varakkaita tullaan verottamaan köyhien opettamiseksi. Sanottiin, että vapaat koulut ovat "kommunistisia". Hallituksen ei tule ryhtyä mihinkään sellaiseen, vaan on jätettävä se "yksityisten yrittäjien" suorittavaksi.

Sanottiin, että ihmiset eivät sitten enään tee työtä, koska kuten eräsikin United States Gazette-niminen lehti sanoi, "yksi pääkihotin ahkeruuteen näiden luokkien keskuudessa (kysymyksessä oli "käsi-sekä muut työläisluokat") on toivo saada ansaituksi lapsilleen mahdollisuus hankkia opetusta kunnallisesti tai runsaasti; se kihotin tulisi silloin poistetuksi ja valtion tasapuolinen opetussuunnitelma tulisi siten verrannollisen joutilaisuuden lahjaksi, joka otettaisiin työläisten ja tunnollisten taskuista."

Sellaisia lausuntoja julkaistiin niillä lehtävyyksillä saakka.

Mutta työläiset voittivat — määrättyyn pisteeseen saakka. He saivat vapaat yleiset koulut — jotka nyt hyväksyttiin kaikkialla ikäänkuin asiaan kuuluvana.

Mutta työläiset unohtivat että "Jankakkainen valppaus on vapauden hinta."

He unohtivat kontroleerata kouluja sen jälkeen kun he olivat ne saaneet. He päästivät plutokratian alhaisimmat palvelijat niitä kontroleeraamaan.

Nämä plutokratian alhaisimmat palvelijat ovat suurimmaksi osaksi kontroleeraaneet yleisiä kouluja siitä saakka.

Siinä on syy miksi taloustiedettä ja historiaa ja muita aineita opetetaan kouluissa kapitalistiselta näkökannalta. Siinä on syy miksi kapitalistista "siveysoppia" pakotetaan kouluissa nuorten mieleen. Siinä on syy, miksi kouluja käytetään siihen tarkotukseen, että kaikki nykyinen pysyisi ennallaan. Siinä on syy miksi tuskin kehtään muita kuin taantumuksellisia ja vanhoillisia koskaan kutsutaan puhuman koulujen istuntosaleihin.

Myönnettävä tietysti on, että koulut eivät olisi missään tapauksessa voineet suorittaa kaikkea sitä mitä työläiset vuosiansa sitten uskoivat niiden avulla voitavan suorittaa.

Työläiset, esimerkiksi, ajattelivat että yleisen opetuksen kautta voidaan poistaa rikokset. He eivät voineet ennustaa, että kapitalismin kehittyminen pakottaa ihmisiä rikoksiin — ja että viekkaimmat rikokselliset tulevat olemaan suurimpia rikoksellisia.

He eivät myöskään voineet ennustaa, että kapitalismi tulee estämään miljoonat lapsorjat pääsemästä koulun.

Siitä huolimatta yleisten koulujen avulla on saavutettu paljon.

Mutta kapitalistiluokan ei pitäisi enään sallia käyttää kouluja sen omiin likaisiin tarkotuksiin. Työläisten pitäisi ottaa käsiinsä kouluhallintojen asiat ja valvoa, että plutokratian myrkyt poistetaan yleisistä kouluista.

(Milwaukee Leaderin mukaan.)

EAGLE RIVER, WIS.

Terve, Toveritar ja sen laaja lukijakunta! Olen ensikertalainen kirjottaja, vaikka olenkin seurannut ja tilannut lehteämme sen syntymästä saakka. Täältä ei ole näkynyt kirjoituksia, vaikka usealle tulee Toveritar, joskaan ei aivan kaikille. Tämä on ollut harvinaisen kaunis talvi, joksi sitä indiaanit nimittävät, ja se on tuonut paljon tautia tullessaan. Lapset ja vanhemmat ovat sairastaneet kaiken talvea.

Niin, oikoon sotahuutomme, että Toveritar jokaiseen kotiin!

Esittäisin teille vanhat pojat, että ottakaa tekin tämä asia huomioon ja tilatkaa Toveritar jokaiselle tuttavallenne, työlle tai akalle, niin seuraisitte meidän kylän vanhaan poikain esimerkkiä. He ovat tilanneet ainakin viisi Toveritarta ja sen kymmenvuotisjulkaisua neljä, ja jakaneet sellaisille, jotka eivät itse ole tilanneet, mutta kuitenkin ovat halusta lukee. Eivät he niinkään päästyään luovu lehdestään millään.

Yhteispyrintöjä meillä on. Osasto erosi viime syyskesällä sosialistipuol-

lueesta ja lähetti lupakirjan takaisin, kun tultiin huomaamaan millä tavalla puolue suhtautuu Kolmanteen Kansainväliseen. Osaston toiminta on ollut nykyään jonkun verran laimeaa. Siihen kai vaikuttaa tavallaan jäsenten vanhuus, kun jokainen melkein jo talvattaa viittäkymmentä, joltakin nuorempia lukuunottamatta. Nuoria toimintavoimia ei ole; ja muutenkin on toiminta vaikeaa, kun asutus on aivan hajallaan. Ja tämä kansalaisten ryhmäkin on verrattain pieni, satakunta kaiken kaikkiaan. Tämä paikkakunta ei ole tunnettu suomalaisille, mutta kyllä rahamlehet tämän seudun ovat huomanneet, kun ovat huviloitaan rakentaneet järvien rannat täyteen ja toisia vain tehdään. Niissä palatseissaan vieltävät he kesänsä ja tuovat tänne poikansa ja tyttärensä uimaan ja lepäämään ja nauttimaan ihanaa luonnosta.

Työläisillä ei ole varaa ottaa kesälomaa ja nauttia luonnosta tämän järjestelmän aikana. Nyt on kyllä työtön aika, että työläiset saavat kyllin vapaata aikaa, mutta mitä on elämä silloin kun näkkä suolla kalvelee, se on tavallista työttömillä työläisillä. Olen seurannut lasten kirjoituksia Toverittareessa ja niitä oikein mielihyvällä lukee. Toivon helle innostusta vain eteenkinpäin.

Tervehtien: Kirsti.

TROY, N. H.

Täältä ei ole näkynyt kirjoitusta, siksi päätin kyhätä uutisia täältä myllykylästä. Työolot ovat huonot, ja vaikka tänne tehtiin uusi myllyrakennuskin, niin eipä se vain näytä jaksavan käydä, kuuluu vielä kuusi kuukautta levähtävän. Työläiset vain ovat merkillisen tyytyväisiä, kun päättävät, että kyllä täällä Amerikassa sentään työläisillä on hyvät päivät.

Täällä on muuten työläisten kesken ollut tarpeeksi rettelöitä. Enemmistö äänesti erottavaksi sosialistipuolueesta ja päätettiin jäädä vain S. S. Järjestöön. Vähemmistö perusti sitten uuden sosialistipuolueeseen kuuluvan osaston. Maalisk. 12 p. puheessaan nimittelivät meitä "kulkureikiä". Sama puhuja selitti, että täällä Troissa ei äänestys ollut laillinen, kun vain jäsenet saivat äänestää, olisi muka koko "kansan" pitänyt saada äänestää. Kyllä he ovat tietämättömiä, sen täällä kaikesta näkee. Ovat he nyt meitä tuominneet juosset jo hakemassa poliisit ja lojarit ja uhanneet lähettää linnan tai Suomeen, ja käyvät myös komppanian herroille sanomassa, että ei pidä meitä (muka anarkisteja) ottaa työhön. Sivumennen sanoen, saavat he itsekään odottaa sitä armoa, työn saantia, ison aikaa. Meitä ei oikeistolaisen touhu pelotta. Itsepä he näkyvät olevan arkoja, kun eivät uskalla pitää iltamiaan ilman poliisien armollista suojelusta. Kun heillä oli naamiohuvit, niin siellä oli kolme naamioitua ja sitten pari poliisia ja muuta yleisöä sen mukaan. Paikkakunnan sielunpaimenkin kuuluu agiteeraavan oikeistolaisen puolesta ja mustaavat meitä vasemmistososialisteja. Kaikki ne, jotka ovat äänestäneet itsensä eroon sosialistipuolueesta, ovat pysyneet lujina päätöksessään. Joka päivä vahvistuu rintamamme.
S. H.

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyytää VAPAA 5
LAAKEKIRJA — No. 5

Sinä on yli 25 muotia ja näiden tautia sell. tettiin. Kun myöskin täydellinen luotto suomalaisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi itse valita sopivan lääkkeen tautilleen, samaten myöskin lääkkeitten hinnat y. m.
Lääkkeet eivät ole rautatunnekkaita, vaan suomalaisia valmistettuja, joita Suomessa on jo käytetty monia kymmeniä vuosia.
Tämän kirjan saatte vapaasti ja pitäneet sen olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvitsette, varokaa hembuokilääkkeitä ja hembuokitoitortta.
—Lignell'in Aptekki on suurin—
—Suom. Aptekkilike Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.